

struments can be grouped into four different policy areas which include macro-prudential policy, micro-prudential policy, market-making policy and credit allocation policy.

Conclusions. The problem of climate change is one of the key for modern society, which affects its sustainable development, security, determines the ways of further development. In recent decades, changes in the climate system have gone far beyond the scientific problem and affect all sectors of the economy, environment and human life, due to a significant increase in their speed and scale. Policy makers and regulators have been increasingly realizing the importance of adopting green banking policy interventions as a means to transform the financial sector which can immensely contribute towards helping countries meet their climate targets and goals. Especially, the role of central banks and financial regulators is key as they have the power to change and control dynamics and landscape of the financial sector. Prospects for further research on this issue are the study of international experience in mobilizing private capital for green investments, including funding through loan origination and credit provision, retail savings products, as well as intermediation and capital markets activities in the context possibilities of its use for postwar recovery of Ukraine.

REFERENCES

1. Clean Energy Finance: Green Banking Strategies for Local Governments. Retrived from https://www.epa.gov/sites/default/files/2018-10/documents/usepa_greenbankingstrategies_october_2018.pdf
2. Park, H and Kim, D. (2020) Transition towards green banking: role of financial regulators and financial institutions. *Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility* 5:5. Doi: 10.1186/s41180-020-00034-3.
3. Veklych, O. (2019). “Green” banking: the essence, mechanism and tools of implementation. Retrieved from http://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf

Діброва О. Л.

викладач кафедри фінансів

Одеського національного економічного університету

Погорєлова М. Ю.

студентка 3 групи

факультету фінансів та банківської справи

Одеського національного економічного університету

SWOT-АНАЛІЗ ПРОГРАМИ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Вступ. Сучасні тенденції розвитку соціально-економічної сфери свідчать про необхідність модернізації податкової системи України в контексті нових орієнтирів.

Податкова система, без перебільшення, виступає одним з найважливіших складників економічної системи держави, адже саме на засадах її ефективності, в кінцевому результаті, забезпечується суспільний добробут.

Теоретико-методологічний фундамент діючої податкової системи закладений неокласичною школою, концептом якої виступає гіпотеза раціональності поведінки економічних агентів. Однак під впливом трансформаційних процесів сучасного суспільства, все більшої актуальності набуває концепція поведінкової економіки, що обумовлює розгортання дискурсу щодо модернізації податкової системи в контексті принципово нової форми податкових відносин з урахуванням на ряду з раціональними мотивами ще й емоційних та психологічних факторів поведінки платників податків.

Мета роботи – дослідження програми поведінкової економіки в контексті податкової системи України.

Основна частина. Поведінкова економіка є новим напрямом наукової думки, її можна охарактеризувати як міждисциплінарну систему знань, яка всебічно вивчає поведінку учасників економічних відносин та її вплив на явища економіки. У поведінковій економіці застосовуються описовий та експериментальний прийоми, які дають змогу досліджувати систематичні відхилення від раціональності як на рівні окремого індивіда, так і на рівні ринків та економіки загалом [1, с. 54].

Щоб обґрунтувати можливість пристосування принципів поведінкової економіки до засад оподаткування, проведемо SWOT-аналіз її програми в контексті податкової системи (табл. 1).

Таблиця 1 – SWOT-аналіз програми поведінкової економіки в контексті податкової системи України

Strengths (сильні сторони)	Weaknesses (слабкі сторони)
Точніше прогнозування результатів податкової політики	Відсутність єдиного теоретичного підґрунтя
Дослідження та елімінація негативних ірраціональних форм поведінки платників податків	Проблеми дотримання методологічних вимог при проведенні лабораторних експериментів та забезпечення достовірності їхніх результатів
Впровадження соціально корисної податкової культури	
Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
Краща координація податкових реформ із потребами та очікуваннями платників податків	Перетворення концепції підштовхування на патерналізм при некомпетентності та/або зловживанні органів, що відповідають за розробку податкової політики
Підвищення довіри до податкових органів та мінімізація незадоволеності від їхньої діяльності серед платників податків	Загроза нехтування принципом етичності при застосуванні важелів поведінкової економіки відносно платників податку
Формування державотворчого патріотизму нації	

Джерело: складено автором на основі [1, с. 58, 62, 65, 68], [2, с. 16], [3, с. 285, 286]

Результати проведеного аналізу дають змогу розробити стратегії росту та захисту інтеграції основ поведінкової економіки в податкову систему України.

Аналізуючи вісь S–O (сильні сторони – можливості), можна дійти висновку, що повноцінна реалізація програмних переваг поведінкової економіки потенційно виступає тригером соціально-економічного розвитку держави загалом та ефектів податкової системи зокрема.

По-перше, використання поведінкових інструментів забезпечує точніше прогнозування наслідків податкової політики, завдяки чому уможлиблює прийняття більш доцільних рішень щодо податкових реформ. Так, наприклад, наразі ключовим аспектом модернізації податкової системи України виступає удосконалення податку на доходи фізичних осіб шляхом збалансування фіскальних пріоритетів із регулюючим потенціалом даного податку. Використання біхевіористичного інструментарію для дослідження потенційного ефекту від нововведень виступатиме запорукою гармонізації реформи з очікуваннями працюючого населення.

По-друге, методологія поведінкової теорії дає змогу точно ідентифікувати раціональні та ірраціональні (девіантну, делінквентну, кримінальну) форми поведінки платників податку та впливати на них завдяки спеціальним важелям: ефекту стримування, нормам поведінки, довірі до податкових органів. Отже, завдяки теорії поведінкової економіки стане можливим культивувати соціально корисну податкову культуру у фарватері формування державотворчого патріотизму нації.

З іншого боку, аналіз осі W–T (слабкі сторони – загрози) показує, що розвиток поведінкової економіки в контексті податкової системи має певні обмеження. Стратегія захисту обов'язково має включати заходи з подальшого розвитку концепції поведінкової економіки в напрямі її уніфікації, а також покращення методології проведення досліджень. Реалізація таких рекомендацій сприятиме підвищенню достовірності даних експериментального походження, а також мінімізації загроз зловживання поведінковими важелями.

Висновки. Отже, результати дослідження свідчать, що перебудова податкової системи України на засадах біхевіоризму може стати перспективним напрямом її розвитку. Однак для досягнення максимально позитивних результатів потрібно спершу вирішити внутрішні та зовнішні проблеми, пов'язані з концептуальною основою поведінкової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Pūce, Līga. (2019). Criticism Of Behavioural Economics: Attacks Towards Ideology, Evidence And Practical Application. *Journal of WEI Business and Economics*. 8. 32–46. URL: <https://doi.org/10.36739/jweibe.2019.v8.i1.3> (дата звернення: 15.04.2023).
2. Chetty, R. (2015). Behavioral Economics and Public Policy: A Pragmatic Perspective. *The American Economic Review*. 105(5), 1–33. URL: <http://www.jstor.org/stable/43821845> (дата звернення: 15.04.2023).
3. Karpinskyi, Borys A. (2020) The Behavioral Finance as an Efficient Basis for Reflecting the Rationality and Irrationality of Financial Decisions in the System of the State–Creative Patriotism of the Nation. *Business Inform*. 6. 282–290. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-282-290> (дата звернення: 15.04.2023).